

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr.25-158-6039

Chișinău

7 iunie 2023

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, se prezintă Avizul la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*inițiativa legislativă nr.63 din 10.03.2023*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.374 din 7 iunie 2023.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Avizului (în limba română –1 filă și în limba rusă –1 filă);
2. Avizul la proiectul de lege (în limba română – 14 file).

**Secretar general
adjunct al Guvernului**

Igor PȘENICINȚI

Ex.: Viorica Mustea
Tel.: 022-250-128

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	1417
"08" 06	2023
Ora	

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

Fax:
+ 373 22 242 696

E-mail:
cancelaria@gov.md

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr.374

din 7 iunie 2023

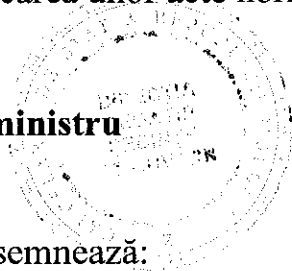
Chișinău

Cu privire la aprobarea Avizului asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative

Guvernul HOTĂRĂȘTE: .

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul afacerilor interne

Ana Revenco

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr.374/2023

AVIZ
asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative

Guvernul a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 63 din 10 martie 2023) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Urmare a examinării inițiativei legislative, Guvernul susține necesitatea perfecționării cadrului normativ, în scopul remedierii carențelor legislative cu privire la gestionarea eficientă a stărilor de urgență, de asediu și de război, dar și a lichidării deficiențelor de aplicare a măsurilor la nivel instituțional pe durata stărilor anterior menționate.

Totodată, în ultimul an, în virtutea atribuțiilor și sarcinilor exercitate de către autoritățile care au asigurat segmentul de securitate și ordine publică în situații de criză în regim de urgență, au fost atestate deficiențe ale cadrului național de reglementare aferent gestionării situațiilor de urgență. De unde rezultă necesitatea revizuirii cadrului legislativ din domeniul respectiv.

Astfel, având în vedere multitudinea de propuneri de modificare, inclusiv a conținutului fundamental al acestora, dar și „starea” per ansamblu a normelor în vigoare a actului legislativ propus pentru modificare, Guvernul constată necesitatea elaborării unui proiect de lege calitativ nou pentru acest segment de raporturi. Aceasta este motivată și de faptul că structura confuză și o serie de reglementări din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război necesită a fi revizuite și adaptate la eventualitatea unei realități legate de situații de stare de urgență, de asediu și de război. În acest sens, Guvernul recomandă examinarea oportunității elaborării și aprobării unui act legislativ nou, care, pe lângă necesitatea de a fi adaptat la terminologia limbii române, este condiționat de necesitățile de asigurare a capacităților de reacționare promptă la împrejurările care impun instituirea regimului stării de urgență, de asediu sau de război.

În ceea ce privește proiectul de lege prezentat pentru avizare, Guvernul menționează susținerea conceptuală a acestuia, prin prisma următoarelor propuneri:

I. La art. I:

1. După pct. 1, includerea a două puncte noi, cu următorul cuprins:

„2. În tot cuprinsul legii, cuvântul „declarare”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „instituire”, la forma gramaticală corespunzătoare.

3. În tot cuprinsul legii, cuvântul „ridicare”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „încetare”, la forma gramaticală corespunzătoare.”.

Această propune derivă din faptul că termenii propuși spre modificare necesită a fi ajustați la terminologia limbii române, or redacția actuală a acestora

este o traducere nereușită din lexicul rusesc, fapt ce poate genera ambiguități și interpretări eronate în procesul de aplicare a legislației.

2. Completarea art. 1 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, în partea ce ține de noțiunea de stare de urgență, cu o literă nouă cu următorul cuprins:

„c) existența unui pericol pentru bunăstarea economică și siguranța energetică a statului, ceea ce face necesară prevenirea, diminuarea și lichidarea consecințelor acestuia;”.

Propunerea dată derivă din crizele de ordin economic și energetic cu care se confruntă Republica Moldova în ultima perioadă, fapt pentru care o asemenea prevedere își găsește justificarea.

La fel, completarea art. 1 cu două noțiuni noi:

„*regim special de activitate* – ansamblu de măsuri, proceduri și protocoale speciale cu caracter imperativ, ce se instituie temporar în anumite localități sau pe întreg teritoriul țării și care derivă din regulile și normele generale, urmând a fi respectate și aplicate de către autoritățile publice, instituțiile și structurile implicate în gestionarea situațiilor de urgență, de asediu și de război, precum și de către persoanele fizice și juridice, în scopul prevenirii și lichidării consecințelor situațiilor de criză, precum și protejării și asistenței populației afectate;

situații de criză – evenimente sau situații cu caracter excepțional ce au apărut sau sunt pe cale să apară din cauza unor factori interni sau externi de natură socială, politică, economică sau de mediu, ce afectează securitatea societății și/sau a statului și pot impune necesitatea adoptării de către autoritățile publice a unor acțiuni specifice, inclusiv stările de urgență, de asediu sau de război.”.

Reglementarea situațiilor de criză va consolida și pregăti autoritățile pentru adoptarea unor măsuri de planificare, coordonare și gestionare a unei situații incerte, cu caracter excepțional, ce poate impune la un moment dat necesitatea de a declara stările de urgență, de asediu sau de război. Astfel, executivul va avea posibilitatea să întreprindă măsurile necesare de comunicare (cu instituțiile statului, populația, partenerii externi etc.) și gestionare a crizei respective (crearea unor structuri interinstituționale, de exemplu, Centrul de Gestionare a Crizei) până la escaladarea situației în una excepțională.

3. Se consideră inoportună propunerea de la pct. 2 deoarece însuși specificul unei situații de urgență, de asediu sau de război include sfera de reglementare și scopul actelor normative aprobate în această perioadă. În acest sens, se propune ca textul „adoptate pentru prevenirea, diminuarea și lichidarea consecințelor factorilor care au determinat declararea stării instituite, precum și dispozițiile și ordinele prevăzute la art. 9” din proiect să fie substituit cu textul „adoptate, în vederea instituirii regimului stărilor de urgență, de asediu și de război”.

4. La pct. 3 al art. 5 alin. (2), se exclude textul „sau orice alt criteriu similar”, or formularea propusă generează incertitudini la interpretare. Mai mult,

aceasta contravine exigențelor prevăzute la art. 1 alin. (1) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității.

Suplimentar, având în vedere caracterul incomplet al dispozițiilor art. 6 alin. (1) din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, precum și reieșind din angajamentele prevăzute în Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16 decembrie 1966 și în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 4 noiembrie 1950, prevederile art. 6 alin. (1) vor avea următoarea redacție:

„(1) În conformitate cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova, care rezultă din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în cazul declarării stării de urgență, de asediu sau de război, Parlamentul sau Președintele Republicii Moldova informează, prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în termen de 3 zile, secretarul general al ONU și secretarul general al Consiliului Europei asupra restrângerii drepturilor și libertăților persoanelor, cu indicarea expresă a articolelor din tratatele citate mai sus, de la care au fost făcute derogări și care vizează nemijlocit drepturile și libertățile restrânse, precum și asupra cauzelor acestei restrângeri, ce constituie o abatere de la angajamentele care decurg din documentele menționate.”.

5. La pct. 5, în titlul art. 7, cuvântul „sinistraților” se substituie cu textul „persoanelor aflate în dificultate”.

6. La pct. 6, art. 9 alin. (1) face referire la dispoziții și ordine emise de către organele competente. Respectiv, propunerea menționată este inoportună pentru acest articol, motiv pentru care este necesară includerea acesteia la art. 22, alin. (2).

Totodată, alin. (3) al art. 9 va avea următorul cuprins:

„(3) Toate dispozițiile emise de Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova intră în vigoare din momentul emiterii și se publică în Monitorul Oficial și pe pagina oficială a Guvernului.”.

7. Revizuirea art. 12 prin concordarea acestuia cu prevederile alin. (3) al art. 87 din Constituția Republicii Moldova, deoarece, potrivit Constituției, Președintele Republicii Moldova poate declara instituirea stării de război, prin urmare, Parlamentul nu este unica autoritate vizată de a decide cu privire la un asemenea regim.

De asemenea, se propune completarea acestui articol cu un alineat nou cu următorul cuprins:

„(3) În cazul apariției premiselor ce presupun iminența apariției unui pericol pentru securitatea națională sau ordinea constituțională, ceea ce face necesară apărarea statului de drept, menținerea sau restabilirea stării de legalitate, Președintele Republicii Moldova întreprinde măsuri în vederea prevenirii sau minimizării pericolului menționat și înaintează imediat Parlamentului propunerea privind declararea stării de urgență. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune,

Președintele Republicii Moldova declară, instituirea regimului stării de urgență și prin decret pe care îl prezintă imediat Parlamentului pentru confirmare (validare). Parlamentul se convoacă de drept în termen de 24 de ore de la înregistrarea decretului de instituire a regimului stării de urgență. Neconvocarea Parlamentului în termen indicat va fi considerată drept acceptare a propunerii Președintelui Republicii Moldova”.

Această propunere derivă din necesitatea reglementării procedurii de prevenire a pericolelor ce atentează la securitatea națională și/sau ordinea constituțională, precum și din procedura de înaintare a propunerii privind declararea stării de urgență Parlamentului de către Președintele Republicii Moldova, or art. 12 alin. (2) din legea vizată stabilește procedura de intervenție a Președintelui Republicii Moldova doar în caz de agresiune armată, care reprezintă doar o parte din posibilele pericole la adresa securității naționale.

8. La art. 17, alineatul unic devine alin. (1) și se va completa cu alin. (2) cu următorul conținut:

„(2) În cazul apariției circumstanțelor prevăzute la art. 1 lit. b), Președintele Republicii Moldova convoacă Consiliul Suprem de Securitate pentru examinarea situației create și stabilirea necesității înaintării propunerii privind instituirea stării de urgență.”.

Prin urmare, se consideră imperios de a reglementa procedura respectivă luând în considerare complexitatea și gravitatea situațiilor care pot atenta la securitatea națională și necesitatea de a fi examinate de urgență, inclusiv de către membrii Consiliului Suprem de Securitate. Astfel, se va asigura o reacție promptă a instituțiilor statului la pericolele iminente la adresa securității naționale și se vor stabili exact acțiunile care urmează a fi întreprinse, în vederea anihilării pericolului respectiv. Raționamentul acestei propuneri derivă și din specificul activității Consiliului Suprem de Securitate, or, potrivit art. 3 alin. (1) din Regulamentul Consiliului Suprem de Securitate, aprobat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 58/2021, Consiliul Suprem de Securitate examinează problemele privind securitatea națională, ținând cont de abordarea multilaterală a acesteia, determinată atât de starea de lucruri din domeniile politic, militar, de drept, al ordinii publice din țară, cât și de situația economico-financiară, socială, informațională, educațională, ecologică, administrativă, energetică.

9. Revizuirea propunerii indicate la pct. 7, deoarece referința la art. 20 implică doar măsurile aplicabile pe durata stării de urgență, iar cuprinsul art. 13 reglementează stările de urgență, de asediu sau de război. Astfel, art. 13 lit. f) se va completa cu textul „, , prevăzute la art. 20, 42 și 59.”.

Pornind de la faptul că art. 20 din legea menționată enumeră măsurile aplicabile pe perioada stării de urgență, nu este oportună completarea propusă la pct. 7, or art. 13 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război face referire la elementele constitutive ale hotărârii privind

declararea stării de urgență, de asediu sau de război și nu la măsurile care se aplică în vederea gestionării acesteia.

10. La pct. 9 se atrage atenția că art. 16 alin. (2) din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război vizează ridicarea (încetarea) stării de urgență sau de asediu, iar modalitatea de ridicare (dispunere a încetării) a stării de război este reglementată la alin. (3) din același articol, motiv pentru care urmează a fi exclus textul „sau de război”.

11. La pct. 10, la art. 18 alin. (1), cuvântul „prelungit” se va substitui cu cuvântul „prelungită”, deoarece dispoziția acestui alineat prevede prelungirea stării de urgență, iar alin. (2) va include termenul concret de prelungire a stării de urgență, de asediu sau de război.

Totodată, în partea ce ține de abrogarea alin. (2) al aceluiași articol, nu este clar motivul modificării, or nici în conținutul Notei informative la proiect nu se regăsesc justificări în acest sens. Menționăm că o astfel de reglementare este necesară și optăm asupra excluderii propunerii de modificare.

12. La pct. 11, în legătură cu redacția propusă pentru art. 20 lit. g), se specifică ca prevederile acestuia se aplică și în raport cu conducătorii societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public. La fel, la art. 20 alin. (2) se specifică actul normativ al Parlamentului de aprobare a dispozițiilor și ordinelor organelor competente, prin care se vor dispune măsurile prevăzute la alin. (1) lit. g) și i¹).

Este relevantă reformularea propunerii incluse la art. 20 lit. j¹), or, potrivit art. 15 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice Înalță Parte Contractantă poate lua măsuri care derogă de la obligațiile prevăzute de Convenție, în măsura strictă în care situația o impune și cu condiția ca aceste măsuri să nu fie în contradicție cu alte obligații care decurg din dreptul internațional. Prin urmare, se constată că măsura propusă este excesivă pentru sectorul privat într-o situație diferită de cea vizată în Convenție.

Se propune expunerea art. 20 alin. (3) în următoarea redacție:

„După expirarea perioadei pentru care a fost declarată starea de urgență, președintele Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova va prezenta un raport în Plenul Parlamentului”.

Consecvent, se va preciza termenul în care Comisia pentru Situații Excepționale trebuie să prezinte în plenul Parlamentului raport.

Este de menționat că modificarea propusă la art. 20 alin. (5) este oportună, însă elementul structural necesită a fi regrupat premergător reglementării referitoare la expirarea stării de urgență, de asediu și de război, în vederea asigurării întreprinderii consecutive a măsurilor necesare.

13. La pct. 12, art. 21 alin. (1), textul „în baza art. 1 lit. a):” se va substitui cu textul „în sensul art. 1 lit. a)”. Astfel, menționăm că declanșarea stării de urgență nu se efectuează în baza art. 1, dar în situația vizată la litera respectivă din acest articol, având în vedere că acesta din urmă nu stabilește o normă de conduită, ci doar definește noțiunile utilizate în lege.

Totodată, gruparea liniuțelor în calitate de elemente structurale ale actului normativ necesită a fi substituite cu litere, or liniuțele sunt acceptate la epuizarea celorlalte elemente structurale, deoarece referința ulterioară la acestea poate cauza anumite dificultăți.

La fel, la art. 21, alin. (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În cazul declanșării stării de urgență, în sensul art. 1 lit. b) și c) coordonarea aducerii la îndeplinirea măsurilor de rigoare revine organului în al cărui domeniu de competență s-a produs situația excepțională, desemnat de către Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.”

14. La pct. 13, în partea ce ține de completarea art. 22 alin. (1) cu lit. a¹), se comunică că această modificare trebuie coroborată cu prevederile art. 10 alin. (1) și art. 16 alin. (1) din Legea nr. 104/2020 cu privire la rezervele de stat și de mobilizare.

La lit. f) al aceluiași articol, se propune ca cuvintele „băuturilor alcoolice” să se substituie cu textul „a unor anumite tipuri de mărfuri, cum ar fi, substanțele din compușii cărora se pot crea amestecuri chimice și biologice periculoase, materiale explozive, substanțe otrăvitoare, stabilirea unui regim special de comercializare a medicamentelor și preparatelor medicale care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, substanțe cu efect somatic puternic, produselor care conțin în componenta lor alcool”.

Se propune completarea cu litere noi a art. 22 alin. (1) din Legea nr. 212/2004, cu următorul cuprins:

„h³) coordonează activitatea organizațiilor neguvernamentale naționale sau internaționale, care desfășoară pe teritoriul țării activități de sprijin, cu caracter umanitar, în contextul situației (crizei) pentru care a fost declarată starea de urgență;

h⁴) emite dispoziții privind limitarea dreptului de port armă pentru persoanele fizice;

h⁵) dispune paza sau suplimentarea pazei la obiectivele infrastructurii critice, la depozitele de armament sau muniții, sediile autorităților publice, a companiilor de televiziune și radio publice;

h⁶) dispune, în caz de necesitate, alocarea mijloacelor financiare din fondurile de urgență ale Guvernului, în limita alocațiilor prevăzute în bugetul de stat pentru măsurile prevăzute în dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale;

h⁷) dispune evacuarea valorilor materiale sau culturale în locuri sigure, dacă există pericolul real de distrugere a lor, sustragerii sau deteriorării acestora;

h⁸) stabilește prețuri speciale sau un regim special de vânzare pentru anumite produse de importanță vitală;

h⁹) stabilește reguli speciale sau interdicții ce vizează piața financiară sau sistemul bancar;

h¹⁰) întreprinde măsurile stabilite la art. 20;

h¹¹) dispune întreprinderea măsurilor stabilite la art. 25;

h¹²) stabilește derogări de la reglementările legislative care privește sistemul de azil, admisia, șederea, îndepărtarea străinilor, precum și readmisia persoanelor;”.

Atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale în partea ce ține de reglementarea sistemului de azil, admisia, șederea, îndepărtarea străinilor și readmisia persoanelor pe durata stării de urgență sunt impuse de necesitatea de a controla și limita accesul străinilor în țară, în contextul unor situații excepționale. Aceste măsuri pot fi luate în scopul prevenirii sau limitării unor posibile amenințări la adresa securității naționale sau a sănătății publice. Astfel, în situații de urgență este important să fie posibilă verificarea și limitarea accesului străinilor în țară, în funcție de pericolul pe care îl reprezintă aceștia pentru ordinea publică sau pentru sănătatea publică, dar, totodată fiind, în țară, necesitatea reglementării pentru asigurarea accesului la drepturile fundamentale și protecție acestora. În astfel de situații, Comisia pentru Situații Excepționale ar putea avea responsabilitatea de a stabili derogări în vederea asigurării siguranței și securității cetățenilor străini și de a facilita evacuarea acestora din zona afectată. Prin urmare, această atribuție este necesară pentru gestionarea corectă a fluxului migrațional și protejarea securității naționale și a sănătății publice în situații de urgență.

Propunerile enunțate au menirea de a îmbunătăți cadrul legal existent prin reglementarea și altor posibile reacții de răspuns la pericolele care pot surveni la adresa securității naționale. Respectiv, prin intermediul acestora, se reglementează un spectru mai vast de atribuții pentru Comisia pentru Situații Excepționale, fapt care va spori eficientizarea mecanismului de intervenție a statului, în vederea prevenirii și combaterii pericolelor la adresa securității naționale.

La fel, se propune ca această completare să fie inclusă inclusiv la art. 36 și 51 din Legea nr. 212/2004.

Se specifică despre inoportunitatea amendării art. 22 alin. (2), deoarece cultele religioase cad sub incidența noțiunii de persoană juridică, constituită de către persoane supuse jurisdicției Republicii Moldova. Totodată, potrivit art. 17 alin. (2) din Legea nr. 125/2007 privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie, în calitate de persoane juridice, cultele religioase și părțile lor componente sunt egale în drepturi și obligații, fiind supuse normelor Codului civil nr. 1107/2002. Astfel, se consideră necesară substituirea cuvântului „cetățeni” cu cuvântul „persoane”.

15. La pct. 15, art. 25 lit. c), după cuvântul „persoanelor” se propune introducerea textului „și/sau transportului”, întrucât există posibilitatea apariției necesității interzicerii sau limitării circulației transportului în anumite regiuni, în vederea gestionării mai eficiente a stării de urgență de către autoritățile statului.

16. La pct. 16, se propune expunerea art. 25¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 25¹. Atribuțiile Ministerului Apărării pe durata stării de urgență:

(1) Ministerul Apărării are următoarele atribuții pe perioada stării de urgență:

1) în caz de iminență a declanșării sau declanșare a unor situații excepționale cu caracter natural, tehnogen sau biologic-social, acordă asistență cu resursele umane și materiale disponibile ale structurilor din subordinea Ministerului Apărării, autorităților publice centrale și locale:

- a) la activitățile de căutare și salvare a persoanelor;
- b) la evacuarea provizorie a persoanelor din zonele ce prezintă pericol pentru viața și sănătatea lor;
- c) la asigurarea respectării regimului de securitate în zonele de iminență a declanșării sau declanșare a unor situații excepționale.

2) în caz de existență a unui pericol pentru securitatea națională sau ordinea constituțională, acordă asistență cu resursele umane și materiale disponibile ale structurilor din subordinea Ministerului Apărării, autorităților publice responsabile de asigurarea securității naționale și a ordinii constituționale.

(2) În cazurile indicate la alin. (1) subpct.1) lit. a), implicarea resurselor umane și materialelor disponibile ale structurilor din subordinea Ministerului Apărării se realizează conform prevederilor art. 33 alin. (4) lit. b), alin. (5)-(7) din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională.

(3) În cazurile indicate la alin. (1) subpct.1) lit. b), implicarea resurselor umane și materialelor disponibile ale structurilor din subordinea Ministerului Apărării se realizează conform prevederilor art. 33 alin. (4) lit. c), alin. (5)-(7) din Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională.”.

În lumina celor expuse, apare necesitate completării articolului menționat cu prevederi care să reglementeze inclusiv atribuțiile Ministerului Apărării pe durata stării de asediu și de război. .

17. În legătură cu pct. 18, 20 și 22 se propune menținerea în conținutul art. 27, art. 36 lit. d) și art. 51 lit. d) a cuvântului „cetățenilor”, iar la art. 27 alin. (3) menținerea redacției actuale, deoarece cetățenii Republicii Moldova au îndatorirea constituțională de apărare a Patriei și doar anumite categorii de cetățeni apti de muncă pot fi chemați de către centrele militare pentru prestări de servicii în interes public, fapt statuat și în reglementările Legii nr. 1384/2002 cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public și Legii nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei. Suplimentar, cu referire la cele menționate, se evidențiază cerințele reliefate în Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.

Consecvent, la art. 27 alin. (1), după textul „Rezerviștii Forțelor Armate”, se propune completarea cu textul „și cetățenii aflați în rezerva serviciului civil”. Norma propusă este necesară pentru asigurarea unei reacții depline cu suficiente forțe umane, în cazul unor situații excepționale cu caracter natural, tehnogen și ecologic, or această normă are caracter dispozitiv, nefiind impusă obligativitatea concentrării cetățenilor aflați în rezerva serviciului civil la înlăturarea consecințelor situației create, ci doar în caz de necesitate stringentă.

La art. 27, 36 și 51, se consideră inoportună substituirea cuvântului „cetățenilor” cu cuvintele „persoane fizice”, în vederea evitării eventualelor riscuri care pot apărea. Or, termenul propus înglobează o categorie mai mare de persoane, precum ar fi cetățenii străini, persoanele din sistemul de azil, apatrizii etc. care se supun unor reglementări speciale (ex: Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, Convențiile internaționale în domeniu etc.). Mai mult ca atât, nu este clară entitatea și procedura de asigurare a „chemării persoanelor fizice” pentru situațiile date.

18. La art. 28 alin. (2) se propune extinderea termenului de 30 zile în cazul instituirii stării de asediu, cu posibilitatea prelungirii acestuia, or art. 15 din Legea nr. 212/2004 prevede oportunitatea prelungirii duratei stării de urgență sau de asediu în funcție de evoluția situației.

19. Este necesară revizuirea art. 30 și 31 din Legea nr. 212/2004, or atribuțiile Consiliului Suprem de Apărare și ale consiliilor teritoriale de apărare, inclusiv structura acestora necesită a fi actualizate, conform cerințelor și situațiilor curente.

20. Se propune modificarea art. 43 și 44 din Legea nr. 212/2004, în ce privește competența Parlamentului de a declara starea de război și mobilizarea, deoarece reglementările existente contravin prevederilor art. 87 din Constituție.

În același sens, se propune modificarea art. 48 din Legea nr. 212/2004 în sensul în care reacția forțelor armate la agresiunea din afara țării nu trebuie să fie condiționată de instituirea „stării de război”.

Toate acestea se cer deoarece, potrivit art. 87 din Constituția RM, în caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, Președintele Republicii Moldova ia măsuri pentru respingerea agresiunii, declară stare de război și le aduce, neîntârziat, la cunoștință Parlamentului. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă de drept în 24 de ore de la declanșarea agresiunii.

Pornind de la cele expuse, se propune revizuirea art. 37, 41, 45 din Legea nr. 212/2004. Totodată, necesită a fi modificate inclusiv art. 53-58 din legea menționată, or indicarea expresă a atribuțiilor pentru autoritățile incluse la articolele vizate este inutilă, întrucât reies direct din specificul domeniului de competență al acestora.

21. Este oportună expunerea pct. 21 într-o nouă redacție, cu următorul cuprins:

„Articolul 38. Atribuțiile Inspectoratului General pentru Situații de Urgență

(1) În condițiile stării de asediu, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență organizează și execută activități de căutare, de salvare-deblocare, de acordare a primului ajutor calificat, precum și alte activități de urgență în cazul declanșării situațiilor de urgență și situațiilor excepționale.

(2) În caz de reorganizare a entității, locul acesteia se ocupă, după caz, de către succesorul de drept.”.

22. Este necesară expunerea pct. 23 într-o nouă redacție, cu următorul cuprins:

„**Articolul 54.** Atribuțiile Inspectoratului General pentru Situații de Urgență
(1) În condițiile stării de război, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență organizează și execută activități de căutare, de salvare-deblocare, de acordare a primului ajutor calificat, precum și alte activități”.

Propunerile vizate supra derivă expres din necesitatea ajustării acestora la reglementările art. 8 din Legea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr. 93/2007.

23. În partea ce ține de pct. 24, care include modificarea Capitolului VI din Legea nr. 212/2004, se comunică despre excederea domeniului de reglementare abordat în conținutul Adresei nr. PCC-01/47a/ transmisă către Curtea Constituțională și Hotărârii Curții Constituționale nr. 17 din 23 iunie 2020, or acestea se referă la instituirea unui mecanism de control parlamentar eficient asupra măsurilor dispuse de către executiv pe durata stării de urgență, nu și asupra justiției. Totodată, se consideră relevant ca excepțiile din domeniul justiției în perioada stării de urgență, de asediu sau de război vizate în proiect să fie incluse în actele normative care reglementează nemijlocit procedura civilă, administrativă, contravențională și penală, or existența acestora doar în Legea nr. 212/2004 poate genera viduri legislative, interpretări eronate și poate crea impedimente în procedura de aplicare.

În același context, propunerea vizată la art. 60 alin. (1) și (2) necesită a fi exclusă, deoarece nu instituie anumite măsuri speciale pe durata stării de urgență, de asediu sau de război, fapt ce demonstrează inutilitatea acestuia.

Cu referire la art. 60 alin. (3) din Legea nr. 212/2004, se reliefează despre identificarea unei competențe improprii Curții Supreme de Justiție, iar pe de altă parte, reieșind din definirea noțiunilor de stare de urgență, de asediu sau de război reglementate la art. 1 din legea prenotată, nu este clară poziția autorului proiectului cu privire la modalitatea de dispunere a modificării competenței teritoriale de către Curtea Supremă de Justiție în perioada vizată. Probabil că acest exercițiu ar fi binevenit să fie exercitat de Consiliul Superior al Magistraturii.

La fel, se constată o divergență dintre propunerea expusă la art. 61 alin. (2) și reglementările din Codul de procedură penală nr. 122/2003, Codul contravențional nr. 218/2008 și Codul de executare nr. 443/2004 care statuează exigențe cu privire la termenele de prescripție și suspendare a executării sancțiunii contravenționale și penale, or în actele normative menționate sunt prevăzute concret termenele de prescripție și/sau suspendare, temeiurile și modul de suspendare a acestora. Prin urmare, ca alternativă se propune includerea în actele normative prenotate prevederi cu referire la starea de urgență, de asediu sau de război în acest sens.

Având în vedere obiecțiile menționate mai sus, se consideră irelevante propunerile de modificare ale art. 61, 62, 63, 64 din proiect.

La propunerea de modificare a art. 65 alin. (2), se denotă că acțiunile de urmărire penală în cadrul unei cauze penale sunt de complexitate diferită. De exemplu, unele expertize (biologice, psihiatrico-psihologice) se efectuează într-o perioadă de 3 luni din momentul dispunerii acestora. Astfel, finalizarea urmăririi penale în termenele indicate de către autorul proiectului (de cel mult o lună de la data pornirii sau 15 zile) este imposibilă. Concomitent, în reflecția rigorilor art. 20 „Desfășurarea procesului penal în termen rezonabil” din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, se expune că urmărirea penală poate fi efectuată în termen rezonabil, adică fără indicarea unui termen-limită.

La art. 65¹ alin. (2) se consideră oportună completarea după cuvintele „privind litigiile locative” cu cuvintele „cât și cele realizate prin”, cu excluderea conjuncției „și”. Operarea acestor modificări este necesară având în vedere că urmărirea salariului este o modalitate de executare, dar nu un tip de executare silită. De asemenea, se propune la alin. (2) completarea după textul „și altor venituri” cu cuvântul „periodice” or, norma vizată are drept scop asigurarea unei minime protecții contra urmăririi salariilor, burselor, pensiilor etc., însă nu și a veniturilor cu caracter unic (câștig în loterie, vânzarea unui lot etc.). Operarea acestor modificări este necesară având în vedere că urmărirea salariului este o modalitate de executare, și nu un tip de executare silită (nu e obiectul executării silită).

Cu referire la art. 65² reținem că norma generală care prevede mențiunile pe care trebuie să le conțină actul privind declararea stării de urgență, asediu sau război se regăsește la art. 13, din aceste considerente, este inoportună completarea Capitolului VI cu asemenea prevederi. Mai mult ca atât, în temeiul art. 61-65¹, constatăm că măsurile specifice în domeniul justiției în perioada stării de urgență, de asediu sau de război au un caracter imperativ și sunt aplicabile de drept din momentul declarării stării de urgență, asediu sau război, indiferent dacă au fost dispuse prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale sau nu. În acest context, recomandăm inserarea unei litere separate în conținutul art. 20 alin. (1), 48, și 59 care va permite, în așa fel aplicarea facultativă a măsurilor din domeniul justiției. Astfel, prevederile din Capitolul VI urmează a fi ajustate prin prisma caracterului discreționar.

II. La art. II se propun modificări la Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, după cum urmează:

1. Pe tot parcursul legii, cuvintele „Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Inspectoratul General pentru Situații de Urgență”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2. Pe tot parcursul legii textul „Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice”, la orice formă gramaticală, se substituie cu textul „Agenția Națională pentru Sănătate Publică”, la forma gramaticală corespunzătoare.

3. La art. 55 alin. (1) subpct. 5) și subpct. 6) se propune ca după cuvântul „decide” să se completeze cu textul „, în cadrul Comisei naționale extraordinare de sănătate publică,”.

La fel, este necesară completarea normei prenotate cu subpct. 7), 8) și 9), cu următorul cuprins:

„7) decide, în cadrul Comisei naționale extraordinare de sănătate publică, limitarea temporară sau suspendarea traficului aerian, terestru sau naval de persoane peste frontiera de stat, în baza propunerilor Ministerului Afacerilor Interne;

8) decide, în cadrul Comisei naționale extraordinare de sănătate publică, interzicerea intrării în Republica Moldova a străinilor și apatrizilor și excepțiile de la această măsură, în baza propunerilor Ministerului Afacerilor Interne;

9) decide, în cadrul Comisei naționale extraordinare de sănătate publică, limitarea temporară sau suspendarea circulației peste frontiera de stat a mărfurilor și bunurilor necesare gestionării eficiente a stării instituite, în baza propunerilor Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Sănătății.”.

III. La art. III:

1. Se propune completarea cu următorul punct:

„2. În tot cuprinsul legii, textul „Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu textul „Inspectoratul General pentru Situații de Urgență”, la forma gramaticală corespunzătoare.”.

2. Este oportună expunerea art. 22 alin. (16) din Legea nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă, cu următorul cuprins:

„(16) La executarea lucrărilor de salvare și a altor lucrări de neamânat în condițiile situațiilor excepționale și la lichidarea efectelor lor, pot fi antrenate resursele umane și materiale disponibile ale structurilor din subordinea Ministerului Apărării, conform prevederilor art. 33 alin. (4) lit. a), alin. (5)-(7) din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională.”.

În cazul antrenării resurselor umane și materialelor disponibile ale structurilor din subordinea Ministerului Apărării, în baza Legii nr. 271/1994, nu se aplică Legea nr. 212/2004, iar dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale nu se emite pentru antrenarea resurselor menționate. Respectiv, resursele Ministerului Apărării ar putea fi antrenate în temeiul actelor normative ale Guvernului, conform art. 33 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională.

IV. La art. IV, se propune ca art. 33 din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională să fie expus cu următorul cuprins:

„(1) Armata Națională se folosește în corespundere cu destinația ei constituțională, în scopul garantării suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a țării și democrației constituționale, în temeiul:

a) hotărârii Parlamentului pe timp de pace, pe perioada stării de urgență, de asediu sau de război;

b) decretului Președintelui Republicii Moldova, cu aducerea, neîntârziată, la cunoștință Parlamentului - pe timp de pace sau în caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, precum și pe perioada stării de urgență, de asediu sau de război.

(2) Folosirea Armatei Naționale în temeiul prevăzut la alin. (1) din prezentul articol, se efectuează conform Planului de întrebuințare a Forțelor Armate, aprobat de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, precum și conform regulilor de folosire și aplicare a forței, stabilite de Ministerul Apărării.

(3) În caz de agresiune armată a cărei amploare depășește capacitatea combativă a forțelor destinate apărării naționale, în temeiul prevăzut la alin. (1) din prezentul articol, vor fi angajate forțele sistemului național de apărare.

(4) Folosirea resurselor umane și materialelor disponibile ale structurilor din subordinea Ministerului Apărării în soluționarea problemelor ce nu țin nemijlocit de apărarea statului se autorizează, în temeiul:

a) dispoziției Guvernului, cu aducerea neîntârziată, la cunoștință Parlamentului și Președintelui Republicii Moldova - în cazurile prevăzute la art. 22 alin. (16) din Legea nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă;

b) dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale, cu aducerea neîntârziată, la cunoștință Parlamentului și Președintelui Republicii Moldova în cazurile prevăzute în art. 25¹ alin. (1) subpct. 1) lit. a) din Legea nr. 212/2004;

c) hotărârii Parlamentului sau decretul Președintelui Republicii Moldova, cu aducerea, neîntârziată, la cunoștință Parlamentului în cazurile prevăzute în art. 25¹ alin. (1) subpct. 1) lit. b) din Legea nr. 212/2004.

(5) Asistența cu resurse umane și materiale disponibile ale structurilor din subordinea Ministerului Apărării se efectuează în baza planurilor comune cu autoritățile publice, cărora li se acordă asistența respectivă.

(6) Asistența cu resurse umane și materiale disponibile ale structurilor din subordinea Ministerului Apărării se efectuează, doar în cazul insuficienței capacităților de intervenție cu forțele proprii (nu este în măsură să execute misiunea sau nu dispun de forțele și mijloacele necesare) ale autorităților publice competente, fără diminuarea capacității de luptă a Armatei Naționale și a autorităților administrative și instituțiilor din subordinea Ministerului Apărării, în strictă corespundere cu destinația constituțională a Armatei Naționale.

(7) În toate cazurile menționate de prezentul articol, resursele umane și materialele disponibile ale structurilor din subordinea Ministerului Apărării vor rămâne sub conducerea Ministerului Apărării.

(8) Participarea unor unități (subunități) ale Armatei Naționale în afara teritoriului țării cu efectiv, armament și tehnică militară la exerciții militare comune cu unități militare ale altor state se aprobă de către Comandantul Suprem al Forțelor Armate."

Propunerea prezentată va asigura folosirea forțelor Armatei Naționale (resurselor Ministerului Apărării) conform art. 57, 66, 87, 94, 108 din Constituția

Republicii Moldova, Legii nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională., Legii nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, Legii nr. 147/2017 privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova.

V. Conform compartimentului nr. 4 din nota informativă la proiect, se enunță că modificările propuse nu vor avea impact financiar asupra bugetului de stat. Totuși, au fost identificate anumite propuneri de modificare care pot avea impact financiar asupra bugetului de stat, și anume:

1. la art. I, în partea ce ține de pct. 11 - completarea art. 20 alin. (1) cu lit. j¹), pct. 13 - completarea art. 22 alin. (1) cu lit. a¹) și pct. 16 - completarea legii cu art. 25¹ alin. (1) lit. b);

2. la art. III și art. IV au fost depistate operarea unor modificări cu impact financiar, în partea ce ține de necesitatea de restituire a resurselor materiale după realizarea misiunilor stabilite.

VI. În final, se atrage atenția asupra exigențelor de tehnică legislativă statuate în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. La fel, se evidențiază că noțiunea de mobilizare se regăsește atât în prevederile Legii nr. 1192/2002 privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea, cât și în Legea nr. 212/2004. Astfel, se remarcă că actele nominalizate explică noțiunea de mobilizare în mod diferit, motiv pentru care se propune revizuirea acestei noțiuni sau ca alternativă, examinarea oportunității excluderii acesteia din Legea nr. 212/2004, pentru a evita paralelisme, conform exigențelor statuate în conținutul Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 374

от 7 июня 2023 г.

Кишинэу

**Об утверждении Заключения по проекту закона
о внесении изменений в некоторые нормативные акты**

Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Утвердить и представить Парламенту Заключение по проекту закона о внесении изменений в некоторые нормативные акты.

Премьер-министр

ДОРИН РЕЧАН

Контрасигнуют:

Министр внутренних дел

Ана Ревенко

Министр юстиции

Вероника Михайлов-Морару